

VENDIM
Nr.21, datë 29.4.2013

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	Anëtar i	“	“
Xhezair Zaganjori	Anëtar i	“	“
Sokol Berberi	Anëtar i	“	“
Admir Thanza	Anëtar i	“	“
Altina Xhoxha	Anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	Anëtar i	“	“
Vitore Tusha	Anëtare e	“	“

me sekretare Blerina Basha, në datën 16.1.2013 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore mbi bazë dokumentesh çështjen nr. 2 Akti, që i përket:

KËRKUES: Geg Pepkolaj

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtuësëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr. 2476, datë 14.5.2009 të Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë; i vendimeve gjyqësore: nr. 1403, datë 3.12.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 530, datë 30.6.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 937, datë 29.10.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatoren e çështjes, Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, që kërkoji pranimin e kërkesës dhe, pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi, në vitin 1996, ka blerë një autobus të cilin e ka përdorur si mjet transporti në linjën Kamëz-Tiranë. Duke qenë se biznesi nuk ishte më fitimprurës, kërkuesi ka vendosur ta mbyllë autobusin dhe ka rënë dakord gojarisht me shtetasin B.C., të cilin e njihte nga viti 1984, që ta linte te shtëpia private e këtij të fundit. Kërkuesi ka marrë dijeni se shtetasi B.C. e kishte shitur autobusin për skrap, fakt që mohohet nga ky i fundit. Në kushtet e mosmarrëveshjes me shtetasin B.C., kërkuesi, duke pretenduar se është mashtruar, i është drejtuar Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke kërkuar fillimin e ndjekjes penale për veprën penale të “mashttrimit”, parashikuar nga neni 143/1 i Kodit Penal (KP).

2. Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin e datës 22.6.2009, ka vendosur mosfillimin e procedimit penal për kallëzimin nr. 2476, datë 14.5.2009, me arsyetimin se: *“nuk ka asnjë provë që të vërtetojë faktin që shtetasi B.C. të ketë mashtruar kërkuesin. Për rrjedhojë, këto mbeten vetëm pretendime të kallëzuesit, pasi në veprimet dhe mosveprimet e shtetasit B.C. nuk konstatohen elemente të ndonjë vepre penale”*.

3. Kërkuesi e ka kundërshtuar vendimin e prokurorit në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, e cila, me vendimin nr. 1403, datë 33.12.2009, ka vendosur rrëzimin e kërkesës.

4. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 530, datë 30.6.2010, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm.

5. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, me vendimin nr. 937, datë 29.10.2010, bazuar në nenin 433 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), ka vendosur mospranimin e rekursit, për arsye se ai nuk përmban nënshkrimin e mbrojtësit, sipas nenit 435/2 të KPP-së.

II

6. Kërkuesi, në datën 25.9.2012, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin e vendimeve

objekt shqyrtimi, duke pretenduar, në thelb se:

6.1 Është mohuar e drejta për t'u ballafaquar me të akuzuarin për veprën penale të mashtrimit, për shkak të mosparaqitjes përpara organit procedues.

6.2 Është cenuar e drejta e aksesit në Gjykatën e Lartë, pasi Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur, në dhomë këshillimi, mospranimin e rekursit për shkak se nuk përmban nënshkrimin e mbrojtësit.

7. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, nuk ka paraqitur me shkrim parashtime në lidhje me çështjen, objekt i këtij shqyrtimi.

III

A. Për legjitimimin e kërkuarit

8. Gjykata, paraprakisht, vlerëson se pretendimet e parashtuara nga kërkuari duhet të analizohen nën dritën e standardeve që përkufizojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtim të garantimit të aksesit në Gjykatën e Lartë, pasi në kërkesë mungojnë argumentet mbi proceset gjyqësore penale në dy shkallët e tjera të gjykimit.

9. Në këtë kuptim, Gjykata çmon se kërkuari legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të rregullimit kushtetues të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, vetëm për pretendimet që kanë lidhje me procesin gjyqësor penal të zhvilluar në Gjykatën e Lartë; *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të parashikuar nga neni 30, pika 2 e ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese", si dhe *ratione materiae*, pasi shqyrtimi i pretendimit se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë i ka mohuar atij të drejtën e aksesit në gjykatë, duke mos pranuar rekursin për arsye të mungesës së nënshkrimit të mbrojtësit, është në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese.

B. Për pretendimin për cenimin e të drejtës për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (e drejta e aksesit)

10. Kërkuari ka pretenduar, gjithashtu, se mospranimi nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, i rekursit të panënshkruar nga mbrojtësi, i ka cenuar të drejtën e aksesit në gjykatë. Sipas tij, mungesa e nënshkrimit të mbrojtësit nuk mund të sjellë detyrimisht mohimin e të drejtës për t'u dëgjuar dhe për të marrë përgjigje mbi shkaqet e ngritura në rekurs.

11. Në jurisprudencën e saj gjykata është shprehur se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga elementet më të rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ). Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Në këtë këndvështrim, Gjykata ka theksuar se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës përbën një garanci për administrimin e mirë të drejtësisë prandaj, çdo interpretim i ngushtë i nenit 42 të Kushtetutës dhe i nenit 6 të KEDNJ-së nuk përputhet me qëllimet dhe objektin e këtyre dispozitave (shih vendimet nr. 14, datë 3.6.2009; nr. 41, datë 28.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese).

12. Gjykata ka vlerësuar se neni 435/2 i Kodit të Procedurës Penale, i cili parashikon se "*rekursi dhe memoriet që i drejtohen Gjykatës së Lartë duhet të nënshkruhen nga mbrojtësit e të pandehurve*", ka për qëllim të garantojë mbrojtjen me avokat të të pandehurit, në rastin kur ai ushtron rekurs. Standardi i mbrojtjes me avokat në Gjykatën e Lartë nuk garantohet plotësisht nëse respektohet vetëm gjatë shqyrtimit gjyqësor. Rekursi është akti procedural në të cilin parashtrohen shkaqet për të cilat kundërshtohet një vendim sipas kërkesave të nenit 432 të KPP-së, që mundëson të drejtën e të pandehurit për të filluar gjykimin në Gjykatën e Lartë dhe, në këtë kuptim, ai është akti me të cilin garantohet e drejta për akses në këtë gjykatë. Kërkesa kushtetuese dhe procedurale për të garantuar mbrojtjen efektive dhe profesionale të të pandehurit në Gjykatën e Lartë, ka kuptim, para së gjithash, në funksion të aksesit që duhet të kenë të pandehurit për të ushtruar të drejtat që parashikon procedura penale. Qëllimin e ligjvënës, për të garantuar mbrojtës në këtë proces, e shpreh edhe detyrimi që kjo normë i ngarkon kryetarit të kolegjit, për të caktuar një mbrojtës kryesisht për të pandehurin, i cili nuk ka mbrojtës të zgjedhur (shih vendimin nr. 8, datë 28.2.2012 të Gjykatës Kushtetuese).

13. Po ashtu, Gjykata është shprehur se përdorimi i mjetit procedural të përshtatshëm ankimes, në formë e në përmbajtje, siç është sanksionuar në KPP, nuk përbën një kërkesë formale, por një kërkesë që lidhet me thelbin e të drejtës së mbrojtjes dhe të pjesëmarrjes aktive në gjykim. Shqyrtimi i mjetit procedural në mënyrë josubstanciale cenon të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë, pasi gjykimin në atë gjykatë, në dallim

nga procedurat e gjykimit që zhvillohen në gjykatat e zakonshme, ka si veçori paraqitjen vetëm të argumenteve ligjore. Kompleksiteti i procedurave të gjykimit në Gjykatën e Lartë konfirmohet edhe nga dispozitat ligjore që sanksionojnë se palët duhet të përfaqësohen në këtë gjykim nga avokati. Prandaj, shqyrtimi nga Gjykata e Lartë kryesisht i çështjeve të ligjit, jo vetëm që e justifikon plotësisht përfaqësimin me avokat në seancat dëgjimore, por për më tepër, bëhet i domosdoshëm për garantimin në favor të të pandehurit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale (shih vendimin nr. 5, datë 4.3.2008; nr. 41, datë 28.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese).

14. Për të garantuar të drejtën e një individi për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë, zbatimi i nenit 435/2 të KPP-së duhet parë në raport me rregullimet e përgjithshme që disiplinojnë paraqitjen e ankimit (nenet 407-421 të KPP-së), si dhe ato të veçanta për paraqitjen e rekursit (nenet 431-435 të KPP-së). Në situatën në të cilën kërkuesi ka ushtruar rekursin, në përmbushje të detyrimeve të tij formale që përcaktohen kryesisht në nenet 410, 412, 420, 435/1 të KPP-së, dhe rekursi nuk është nënshkruar nga mbrojtësi i zgjedhur prej tij, ai nuk mund të privohet nga e drejta që rekursi i tij të vlerësohet sipas përcaktimeve të nenit 432 të KPP-së. Në këtë vështrim, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë, para se të vendosë mospranimin e rekursit për shkak të mosnënshkrimit të tij nga mbrojtësi, duhet të verifikojë nëse sekretaria gjyqësore ka zbatuar detyrimin ligjor për vënien në dijeni të të pandehurit, për të plotësuar rekursin me nënshkrimin nga mbrojtësi, sipas kuptimit që Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues nr. 5, datë 15.9.2009, i kanë dhënë nenit 415/2 të KPP-së. Këto kërkesa ligjore kanë rëndësi kushtetuese, sepse garantojnë realisht të drejtën e individit për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (shih vendimin nr. 38, datë 30.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese).

15. Në rastin konkret, Gjykata konstaton se kërkuesi, i cili nuk ka qenë i pandehur në procesin gjyqësor penal objekt kundërshtimi, ka depozituar brenda afatit ligjor, pranë sekretarisë së gjykatës që ka dhënë vendimin, një rekurs i cili nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi i tij. Kolegji Penal ka vendosur mospranimin e rekursit, në dhomë këshillimi, për shkak se rekursi i paraqitur nga kërkuesi nuk përmbante nënshkrimin e mbrojtësit, sipas kërkesave të nenit 435/2 të KPP-së. Nga materialet e paraqitura para Gjykatës Kushtetuese nuk rezulton që Kolegji Penal të ketë vlerësuar detyrimin e sekretarisë gjyqësore përkatëse dhe veprimet e saj për plotësimin e kërkesës formale për nënshkrimin e rekursit nga mbrojtësi i kërkuesit.

16. Gjykata vlerëson se, në vështrim të kufijve të zbatimit të nenit 435/2 të KPP-së, të cilët në mënyrë të vazhdueshme janë përkufizuar nga jurisprudenca kushtetuese si mjeti procedural për garantimin e aksesit në gjykatë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka interpretuar nenin 435/2 të KPP-së në mënyrë të ngushtë, joharmonike dhe të shpëputur nga fryma e Kushtetutës dhe ajo e kuadrit ligjor procedural penal.

17. Për sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi), duke vendosur mospranimin e shqyrtimit të rekursit të paraqitur nga kërkuesi, me arsyetimin se nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi, i ka cenuar kërkuesit të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë, si një nga standardet për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131 shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës; neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash:

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 937, datë 29.10.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

- Kthimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Admir Thanza, Sokol Berberi, Fatmir Hoxha.

Anëtarë kundër: Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha.